

ІІ НАУКОВА ІСТОРІЯ

Серія інтерв'ю до Міжнародного дня
жінок і дівчат у науці

Олександра Вінніченко

доктор філософії з математики,
молодша наукова співробітниця Інституту математики НАН України,
голова Ради молодих вчених Інституту математики НАН України

Сфера наукових досліджень:

симетрійний аналіз рівнянь математичної фізики.

Цитата, якою науковиця керується в житті або науці:

«Можливо все і навіть більше, лише всьому свій час»

Шлях у науку

Як почалася ваша історія в науці?

В університетські роки, мабуть, як і більшість студентів, я писала наукові статті та виступала на конференціях. Щоправда, тоді мої інтереси більше лежали у сфері педагогічних наук і методики викладання математики. Після закінчення магістратури постало питання: що робити далі, куди рухатися? Тоді я вирішила спробувати свої сили в аспірантурі.

Звісно, я могла обрати легший шлях – вступити до аспірантури з педагогічних наук у своєму університеті й залишитися, так би мовити, в зоні комфорту. Але я згадала фразу, яку колись мені сказали: «Потрібно вилазити з теплої ванни». Саме тому я наважилася на зміни й вступила до аспірантури Інституту математики НАН України. Саме там і розпочалася моя повноцінна наукова історія.

Чому саме математика / ваша галузь?

Моя мама – вчителька української мови та літератури. Ще в молодших класах, коли я сідала вчити уроки, сказала їй: «Навіщо мені твоя українська мова, я математику люблю» (мама й досі згадує ці слова).

І справді, з дитинства мені більше подобалося рахувати й розв'язувати задачі, ніж читати. Вплинула на мій вибір і хрещена мама, яка водночас була моєю вчителькою математики. Саме вона показала, наскільки математика може бути цікавою й корисною.

Крім того, в певний період життя я писала вірші й переконалася, що математика, як і поезія, має ритм, структуру та гармонію.

Чи був момент, коли ви сумнівалися, що це «ваше»?

Так, звісно. Перші сумніви з'явилися ще на третьому курсі університету – я замислювалася, чи правильно обрала фах. Пізніше такі думки виникали, коли не вдавалося розв'язати складну наукову задачу. Але, як показує досвід, якщо щось дається важко, значить ти рухаєшся у правильному напрямку.

Хто або що найбільше підтримало вас на старті?

Передусім – родина. Саме вони вірили й вірять у мене, підтримують у будь-які моменти. Велику роль відіграли й мої наукові керівники – Попович Роман Омелянович та Бойко Вячеслав Миколайович. Їхня допомога, підтримка та поради стали рушійною силою на моєму науковому шляху.

Виклики

З якими труднощами ви стикалися як жінка в науці?

Особисто я з такими проблемами не стикалася і сподіваюся, що й надалі цього не буде.

Чи доводилося вам доводити свою компетентність більше, ніж колегам-чоловікам?

Ні. Навпаки, коли люди дізнаються, що я науковиця-математикиня, це часто викликає приємне здивування.

Чи маєте ви синдром самозванця. Якщо так, то як ви з ним справляєтеся?

Так, і досить яскраво. Можливо, він частково сформувався через фрази на кшталт «тобі просто пощастило». Що б я не зробила, мені завжди здається, що могла б краще. З роками це поступово відходить на другий план. Дуже допомагають близькі люди – вони часто нагадують, хто я і чого вже досягла.

Який найскладніший момент у кар'єрі ви вже пройшли?

Кожен новий етап здається найскладнішим. Згодом розумієш, що це були лише «квіточки». Колись я вважала, що найважчим був період підготовки до захисту дисертації, але зараз бачу, що попереду з'являються нові, не менш складні виклики.

Баланс у житті

Як ви поєднуєте науку з особистим життям?

Не знаю, чи завжди це виходить ідеально, але я принаймні намагаюся. Коли маєш потужну підтримку поруч, поєднувати особисте життя й науку значно простіше.

Чи реально «мати все» – і кар'єру, і сім'ю?

На мою думку, так. Для жінки особливо важливо зберігати баланс. Упродовж життя мені пощастило познайомитися з декількома жінками-науковицями, які своїм прикладом доводять, що можливо все.

Що допомагає не вигорати?

Перемикання між різними видами діяльності. Я та людина, яка не може днями «писати формули». Інколи потрібно відволікатися. У цьому мені допомагають подорожі (один з найкращих варіантів, коли змінюєш атмосферу і набираєшся сил), в'язання (коли в'яжу іграшки чи якісь речі – відпочиваю, це допомагає розслабитися), читання (хоча раніше не любила читати і не мала жодної паперової книги, зараз все навпаки – навіть ставлю цілі щодо кількості прочитаних книг на рік).

Успіх і мотивація

Яким досягненням ви найбільше пишаєтеся?

Тим, що п'ять років тому не побоялася ризикнути й змінити своє життя. Мене часто запитують, чи не шкодую я про це. Моя відповідь – ні. Усе відбувається так, як має бути, і сьогодні я можу впевнено сказати, що перебуваю на своєму місці.

Що для вас означає успіх у науці?

Можливість займатися улюбленою справою, писати якісні наукові роботи, які будуть корисними дослідникам із різних галузей

Який міф про жінок у STEM ви хотіли б зруйнувати?

Міф про те, що точні науки – «не для жінок». Здібності до науки не мають статі, а наполегливість, цікавість і праця важливіші за будь-які стереотипи.

Послання майбутнім науковицям

Що б ви сказали собі 10 років тому?

Вір у себе, крокуй упевнено — ти все зможеш.

Яку пораду дали б дівчатам, які бояться йти в науку?

Пробувати. Не зупинятися після перших невдач – вони були й будуть завжди. У науці надзвичайно багато цікавого й невідомого, головне – знайти справу, яка справді захоплює, і розвиватися в ній.

Чому жінкам важливо бути видимими в науковому просторі?

Останніми роками увага до жінок у науці зростає, і це надзвичайно важливо. Жінка – не лише мати чи дружина, як це часто сприймалося раніше, а повноцінна особистість, здатна реалізуватися в будь-якій сфері. Жінка, яка займається улюбленою справою, здатна звернути гори.